

LA FESTA DEL CONGRES (DE CULTURA CATALANA)

El diumenge 27 de juny d'enguany fou per a nosaltres festa grossa: la festa de la presentació a Mallorca del Congrés de Cultura Catalana. Com que el Congrés vol ésser essencialment, OBERT, POPULAR I DEMOCRÀTIC, els organitzadors programaren una festa que reunís aquestes característiques. Molts hi assistíreu, i en teniu una vivència directa; molts d'altres us en deveu haver fet una idea per la informació gràfica que en donaren els diaris, i pels comentaris que l'acompanyaven (especialment, el del "Balears", a la nostre entredre, el més complet i més ajustat a la realitat), o pel reportatge de la revista "Cort".

Nosaltres que hi passarem tot el dia, us podem assegurar que l'animació i l'afluència de públic —aquestes mil persones i escaig, de què parlen els diaris— no van

ésser cosa d'uns moments aïllats, sinó una constant durant tot el dia.

Mantenir plena la nostra Plaça Major, amb un públic entusiasta, de les 10 del matí a les 10 del vespre d'un diumenge xafogós de finals de juny, no era fàcil. I no obstant, s'aconseguí plenament. Per això ens han sorprès els comentaris d'alguns periodistes que lamentaven que no hi hagués acudit més gent (ens han sorprès agradablement, perquè demostren el seu interès viu per la nostra cultura, i el seu convenciment que la festa, tal com va ésser, mereixia una resposta massiva dels mallorquins): els organitzadors, els representants del Congrés

que vingueren dels diferents Països Catalans, i tots els grups que participaren activament a la preparació i realització de la festa, es veien, en canvi francament satisfets dels seus resultats.

Allà tothom va disfrutar: infants, jovent i persones grans. El programa ininterromput, damunt tres escenaris diferents, de caire francament popular, va mantenir un interès constant (la part que ens va semblar més fluixa, fou la dels poetes: esperam que una altra vegada estaran més a l'altura de les circumstàncies). Les reivindicacions del poble, locals i generals, hi eren expressades: Parc de Mar, Puig de Sant Pere, barri de la Calatrava; "amnistia"; "lluitem per la nostra llengua"; "català idioma oficial"... multitud de banderes amb les quatre barres de la Corona d'Aragó —la bandera comuna a tots els Països Catalans— i la forma específica que prengué a Mallorca —les quatre barres, amb una franja morada i un castell—, tot

contribuïa a crear un clima de mallorquinitat i de catalanitat d'un poble que viu tots els problemes col·lectius d'avui.

Els parlaments no feren més que expressar en belles paraules allò que s'havia respirat durant tot el dia.

Ara, el Congrés està obert, i espera la feina dels mallorquins dins cadascun dels seus vint àmbits.

Nosaltres, en felicitar el Secretariat del Congrés a Mallorca per l'èxit de la diada, li oferim una vegada més la nostra col·laboració entusiasta, i el convidam a organitzar, d'aquí a la primavera de l'any que ve, en què es preveu que es realitzaran les jornades oficials de presentació de les conclusions dels diversos àmbits, altres diades populars de l'estil de la de diumenge (una d'elles podria ésser amb motiu de l'aniversari de la Conquesta). Vist el precedent de dia 27, és d'esperar que l'èxit popular seria molt considerable.

(Fotos: PERE CARLOS ARNAIZ)

LA COOFICIALITAT, ASSUMIDA

(A. Moll)

Recentment hem tingut ocasió d'alegrar-nos de veure assumida la reivindicació de la cooficialitat, en el sentit ampli que sempre hem defensat des de LA COLUMNA DE FOC, en dues ocasions importants:

1. La carta adreçada del President de l'Obra Cultural Balear al President de la Diputació de les Balears, demanant-li que sol·liciti LA COOFICIALITAT DE TOTES LES LLENGÜES DE L'ESTAT ESPANYOL I QUE PER TANT EL CATALÀ SIGUI LA LLENGUA OFICIAL A LES ILLES.

El President de la nostra Diputació té ara una ocasió de redimir-se dels NO que tant ens han disgustats, fent seva aquesta sol·licitud, i presentant-la allà on convengui. Així demostraria amb fets l'amor que diu professar a la nostra llengua.

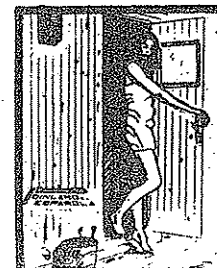
2. L'acte organitzat pel PCE a les Illes (acte que fou una injecció d'esperança en un esdevenidor de convivència democràtica, i que honora igualment l'Autoritat que el va permetre i els participants que demostraren ésser dignes de la confiança rebuda), on es proclamà públicament la reivindicació, per part del PCE a les Illes, de la cooficialitat de totes les llengües de l'Estat espanyol, i l'objectiu d'aconseguir que el català arribi a ésser "la llengua pública" de les Illes.

Ens satisfieren també els "slogans" que presidiren els actes, i la llengua en què eren expressats ("socialisme en llibertat", i "llibertat, amnistia i estatut d'autonomia"). Llàstima, en canvi, que a la pràctica el castellà fos encara tan clarament dominant. Ens feim ben bé càrrec de les dificultats amb què es topa, en voler actuar

com si la cooficialitat ja fos un fet, i acceptam les explicacions que es donaren, però el nombre de cartells en català hauria d'haver estat molt superior al dels redactats en castellà (i per a això no hi havia cap dificultat), i no s'havia d'haver "demanat permís" als castellans per a parlar en català, sinó dir-los que es parlava poc en català en atenció a ells, ja que encara no han tingut ocasió d'aprendre la nostra llengua en un ambient de normalitat.

De totes maneres, ens satisfà l'actuació del PCE a les Illes respecte a la nostra llengua, i esperam que faran arribar aquesta reivindicació als seus companys de la resta de l'Estat espanyol, i que aquests proclamaran aviat que l'assumeixen.

No cal dir que esperam el mateix gest de tots els partits —de dreta, de centre i d'esquerra— d'àmbit estatal. Que sigui aviat!

SAUNAS FINLAND

LA SAUNA PARA EL HOGAR
44 MODELOS

FACIL INSTALACION. SIN OBRAS
IDEAL PARA LOS DEPORTISTAS

Completará la decoración y confort
de su hogar, terraza, jardín, etc.

Solicite información

DIEX HNOS. BARBARA, 6
TELEFONO 293329

Botas egua para agricultura industria y construcción

Desde 1.913 al servicio del deportista

CASA CODINA

C/ra Mala, 22, Galerías Avda. 14
Plaza de Pedro Ceram, c. 8

NI 'PASSACARRERS' NI 'CORREGUDA'

PER
FRANCESC
DE
BORJA
MOLL

Aquests dies s'han fet alguns programes de festes populars, i en voler posar en mallorquí l'equivalent del castellà PASACALLE, s'han adoptat dues paraules diferents: un programa ha posat PASSACARRERS, i l'altre ha posat CORREGUDA.

Em sap greu haver de dir que ni un mot ni l'altre serveixen per a traduir "pasacalle". No serveix "passacarrers", perquè això no s'ha dit mai ni en aquesta terra ni a les altres on es parla la mateixa llengua; no és més que un calc servil del mot castellà. I tampoc no serveix "correguda" perquè en els "pasacalles" no corr ningú, si no és per fugir de la policia o d'un altre perill. Dir o escriure "corregudes de xeremies i de caparrots" és un disbarat: els xeremies no poden córrer si no s'aturen de sonar; i la missió dels caparrots no és córrer, sinó caminar, botar o ballar.

Quan a una comarca no existeix una paraula que expressi una cosa amb exactitud, la solució no és calcar-la d'una llengua forastera (com en el cas de "passacarrers") ni aplicar-n'hi una d'inexacta (com és "correguda"), sinó adoptar una paraula que existesqui a altres regions de la mateixa llengua. I en català hi ha un equivalent exacte de "pasacalle": és el mot CERCAVILA, ben popular a les comarques lleidatanes

i usat per Angel Guimerà en aquells versos:

"Ja ha passat pel carrer la cercavila
amb l'alegre jovent..."

"Cercavila" és una paraula ben formada, ben nostra i ben expressiva. Tal vegada qualcú hi posarà emperons, perquè dirà: "¿Què és això de cercavila? La vila no se cerca; els qui fan la festa ja hi són, a la vila: no cal que la cerquin". El qui posi aquesta objecció necessita informar-se més bé. El verb "cercar" significa, efectivament, "buscar"; però aquest significat no és únic ni és el primari: "cercar" significava, antigament, "recórrer" o "fer un trajecte". Per això Ramon Llull escrivia: "Noé som anats per la terra de Grècia e havem cercada gran re de la terra dels llatins"; i el valencià Ausias March té aquest vers: "Car pren tal born que cerca tota França". I en la llengua actual es conserven altres casos de "cercar" amb el significat de "recórrer"; per exemple, les paraules "cercapous" i "cercadits". En dir "un cercapous" no volem dir que els ganxos busquen el pou, sinó que recorren el pou per agafar el pol o altra cosa que hi ha dins; i un cercadits no busca el dit, sinó que el circueix, el volta, el recorre.

Ja sé que hi haurà qui digui que no està bé

adoptar una paraula catalana com "cercavila", que no s'usa a Mallorca. Jo li diré que tampoc no s'usa aquí la paraula "passacarrer" ni "correguda" amb el significat del castellà "pasacalle". I li diré, també, que així com un home de Santander té dret a usar paraules que ha après de gent de Toledo perquè la llengua dels santanderins i la dels toledans és la mateixa (amb variants, naturalment), així també els mallorquins tenim dret a usar paraules catalanes de Lleida o de Tarragona, perquè Mallorca té la mateixa llengua que aquestes ciutats. I un escriptor tarragoní farà molt bé d'usar paraules mallorquines per suplir les que a Tarragona manquin o siguin més poc catalanes que les nostres.

Aquí és el secret de la normalització del català escrit: que la gent catalana del continent i la de les nostres illes estigui prou avesada a sentir parlar i a llegir en català per a no sentir-se estranyada davant paraules que s'usen en el llenguatge parlat d'unes regions i no s'usen en el d'unes altres.

Sempre arribam a la mateixa conclusió: que el problema de la normalització és un problema d'alfabetització, d'escola primària i mitjana i superior, de llibres i de premsa de totes les comarques. En resum: és un problema de cultura general.

RESPOSTA A GABRIEL BIBILONI

Benvolgut Gabriel:

Si de veres volies aclarir d'una vegada (que per cert no sé per què ha d'esser "punyetera") la qüestió de les nostres campanyes, dins el Congrés i fora d'ell, no m'havies d'haver fet en la teva carta el cúmul de preguntes que m'hi fas i que, per a contestar-les amb l'extensió desitjable, obligarien a reprendre "da capo" les inacabables discussions que ens han fet perdre ja tant de temps. Contestaré a unes quantes preguntes (d'altres queden contestades en l'article "Més sobre una campanya", que aparegué el dimarts 6 de juliol a "Avui"), faré algunes puntualitzacions a certes coses que dius, i quedaré a la teva disposició per a altres respostes, si aquestes et semblen insuficients.

1. LA QÜESTIÓ DEL CONGRÉS. Si insistesc a fer constar que nosaltres TAMBE formam part del Congrés, no és per cap absurda gelosia, sinó perquè m'interessa que quedi clar que el Congrés no és una cosa de minories amb perfecta consciència de catalanitat, sinó que admet perfectament la gent (que vosaltres considereu "rebutjable")

que defensa la cooficialitat, i també, i sobretot, el poble que fins ara no s'havia plantejat la qüestió i ha de començar a reclamar dins la seva cultura el lloc que li correspon, i no simplement servir de comparsa dels actes organitzats pels "puristes". Insistesc perquè em consta positivament que hi ha pares que han prohibit als seus fills assistir a la Festa del Congrés perquè segons ells era cosa de "quatre separatistes mal intencionats", i estic convençuda que la vostra postura exigent afavorirà les campanyes que gent realment mal intencionada orquestrarà per allunyar el poble d'un Congrés que li pertany, i que ha estat posat en marxa precisament per a estar al servei d'aquest poble.

Quant a si nosaltres ens hem posat en contacte amb la Comissió Executiva del Congrés, supds que sí, perquè una comissió de l'assemblea s'encarregà de redactar i cursar una carta per a satisfacció burocràtica. Però la burocràcia a mi no m'interessa gens, i havent publicat la nostra adhesió al Congrés, havent rebut i

acceptat els oferiments que el representant del Secretariat Cultural de Mallorca va fer en una assemblea, havent estat públicament acceptats per tal secretariat en la nota d'aclariment que publicà el 6 de juny, havent participat a la Festa del Congrés i fins a sessions de Presentació d'aquest, resulta absurd que em demanis si ens hem adreçat al Congrés. El Congrés és del poble català treballant per la seva cultura, no la Comissió Executiva. I no crec que calgui sol·licitar res de l'Executiva, en no esser per demanar-li també ajut econòmic, cosa que fins ara no hem fet, però que tal vegada farem amb plena confiança d'esser ben acollits.

2. LES DISCUSSIONS QUE ENS PORTAREN A L'ESCISSIO. Efectivament, les record. I, per tant, record:

a) Que diverses vegades es proposà a l'assemblea (sempre per part vostra) el canvi de nom de la campanya. Que sempre es decidí per majoria, en votació democràtica, no realitzar el canvi, i que jo formava part, efectivament, d'aquesta majoria

que no el considerava oportú.

b) Que SEMPRE s'insistí per part de la majoria que ELS OBJECTIUS EREN ELS MATEIXOS, i que l'oposició al canvi de nom era sobretot per no causar desorientació, al cap de mesos d'iniciada la campanya amb el nom de cooficialitat, i evitar que aquesta confusió pogués esser aprofitada pels enemics de la nostra llengua.

Que vosaltres no vulgueu acceptar com a sinceres aquestes declaracions, és una cosa personal vostra, i en certa manera ofensiva per a nosaltres.

c) Que en tot moment se us digué que les vostres aspiracions d'oficialitat interna del català cabien perfectament dins la nostra campanya, i se us demanà que no us n'anàssiu.

Estant així les coses, el fet de quedar-hi hauria estat una meritòria prova del vostre esperit democràtic. Ja que decidíreu sortir-ne, un mínim de delicadesa exigia que no enfrontàssiu artificialment les dues campanyes (fins i tot deformant, com fas tu en

el teu article, les nostres declaracions formals, iniciant la teva interpretació amb un simple "sembla que..."), i procuràssiu mantenir una bona col·laboració.

3. "LA TRAGICOMEDIA que suposa el fet que en una mateixa plaça es reparteixin uns fulls defensant la cooficialitat i uns altres criticant-la", és una cosa de la qual els membres de la Comissió per l'Oficialitat sou exclusivament responsables. Nosaltres no us hem rebutjat mai, ni en públic ni en privat. A una de les darreres assemblees es proposà, mig en broma mig de veres, posar una pancarta el dia de la Festa indicant "Nosaltres NO rebutjam l'oficialitat". Em sembla que per poc que mediteu sobre la qüestió, hauréu d'acceptar que la Campanya per la Cooficialitat no us ha fet mai la guerra, i que la vostra actuació ha estat, si més no, "de mal gust".

4. ELS ESTATUTS. Record, efectivament, que el poble del Principat havia acceptat un Estatut (que no acceptaren les Corts), on es declarava el català com a llengua oficial, i que l'Estatut del 32 establí la

cooficialitat; i record també que, malgrat això, va esser el català la llengua usada normalment, cosa que demostra que allò que interessa de veres, més que la declaració jurídica, és aconseguir l'assentiment del poble. Quant a un futur estatut, pots estar ben tranquil que defensaré sempre la prioritat absoluta del català aquí, i que molts d'altres elements de la campanya ho defensaran també (i recents declaracions públiques de defensa de la cooficialitat han estat fetes en aquest sentit ampli, considerant com a objectiu que el català arribi a esser "la llengua pública" de Mallorca).

5. LA POSICIÓN DEL POBLE MALLORQUÍ, si hagués d'arribar a triar entre les dues llengües, estic segura que seria favorable a la nostra. I em sembla totalment il·lògic que consideris que, posat a triar entre català i castellà, el poble es decidiria pel castellà, i en canvi tenguis confiança que es pugui posar al costat de la Comissió per l'Oficialitat, reclamant que no li sigui possible triar allò que realment prefereix. Com

(Passa a pág. sigüent)